

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. [Af Glistrup m. fl.].

(Afgivet af skatte- og afgiftsudvalget den 20. marts 1975).

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

I forbindelse hermed har ministeren for skatter- og afgifter dels skriftligt, dels i et samråd besvaret en række spørgsmål.

Udvalget har modtaget skriftlig og mundtlig henvendelse fra Hvidevarebranchens Fællesråd.

Der er af et mindretal stillet nogle ændringsforslag, hvorom henvises til de ledende bemærkninger.

Et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, det radikale venstres, det konservative folkepartis, kristeligt folkepartis og centrumdemokraternes medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *mindretal inden for flertallet* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) udtaler:

Socialdemokratiet har givet udtryk for forståelse for en ophævelse af afgiften på hårde hvidevarer, men hensynet til den samlede finanspolitiske situation og de seneste foreliggende oplysninger om importens og eksportens stilling nødvendiggør, at afgiften må fastholdes, hvorfor socialdemokratiet ikke kan medvirke til lovforslagets vedtagelse.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets, socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (Glistrup (FP), Kirsten Jacobsen (FP), Ømann (SF) og Kaj Hansen (DKP):

Til § 3.

1) Ordene „16. marts“ ændres til: „13. april“.

Til § 4.

2) I *stk. 1* ændres ordene „16 marts“ til: „13. april“.

3) I *stk. 2* ændres ordene „5. april“ til: „28. april“.

Bemærkninger

Datoretelserne skyldes alene, at det har trukket mere i langdrag med lovforslagets behandling, end forslagsstillerne håbede ved forslagens udarbejdelse.

Christophersen (V).

Enggaard (V).

Jens Foged (V).

Anders Andersen (V).

Glistrup (FP).

Kirsten Jacobsen (FP).

Arne Bjerregaard (KrF).

Jes Schmidt (CD).

Camre (S).

Ove Hansen (S),
næstformand.

Hjortnæs (S),
formand.

Kampmann (S).

Karl Nielsen (S).

Bernhard Baunsgaard (RV).

Ømann (SF).

Kaj Hansen (DKP).

Stetter (KF).

Bilag 1.

Spørgsmål fra udvalget til ministeren for skatter og afgifter og dennes svar herpå.

Spørgsmål 1:

Hvor stort vil provenutabet blive ved ophævelse af maj-afgifterne?

Hvordan har regeringen tænkt sig at erstatte tabet af dette provenu?

Svar:

I forslaget til finanslov for finansåret 1975-76 er provenuet af afgiften af hårde hvidevarer og af båndoptagere medregnet under § 1, nr. 3.16.94, med skønnede beløb på henholdsvis 170 mio. kr. og 20 mio. kr. Under hensyn til den økonomiske afmatning er det dog muligt, at disse provenuskøn nu må reduceres noget.

Såfremt de nævnte afgifter ophæves med virkning f.eks. fra april 1975, vil der i finansåret 1975-76 blive indtægtsført afgiftsbeløb svarende til omsætningen i de registrerede

virksomheder i tiden fra 1. marts 1975 og indtil datoen for ophævelsen, fordi de registrerede virksomheder først skal indsende angivelse for omsætningen i det nævnte tidsrum efter den 1. april 1975.

Efter lovforslaget vil der blive ydet godtgørelse til detailhandlere for afgiften af de lagre af afgiftsberigtigede varer, som de ligger inde med ved afgiftens ophævelse. Antages det, at disse lagre svarer til ca. 1 månedes omsætning, vil godtgørelserne således blive af omtrent samme størrelse som de indtægter, der indgår i finansåret 1975-76.

Spørgsmålet om erstatning for provenutabet ved en ophævelse af afgiften må ses i sammenhæng med den samlede finanslov og således også i sammenhæng med de drøftelser, der for tiden føres om besparelser.

Bilag 2.

HVIDEVAREBRANCHENS FÆLLESRÅD

København, den 18. marts 1975.

Vedrørende: Forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger, lovforslag nr. 71.

I forbindelse med udvalgets behandling af ovennævnte lovforslag angående bl.a. bortfald af den ved lov nr. 236 af 16. maj 1974 indførte 20 pct. afgift på en række elektriske husholdningsapparater tillader Hvidevarebranchens Fællesråd sig herved at knytte nogle kommentarer til den eksisterende afgift og dens virkninger. Kommentarerne må ses i fortsættelse af og som supplement til de oplysninger, vi tidligere har tilstillet udvalget, jfr. således vor skrivelse af 25.11. 1974.

Beskæftigelse:

Branchen har siden efteråret 1974 oplevet en stadigt stigende arbejdsløshed, både i form af permanente afskedigelser og reduceret arbejdstid under forskellige former, og situationen synes at blive alvorligere dag for dag.

Ifølge oplysninger fra en del af branchens virksomheder vil afgiftens bortfald bevirke, at der meget hurtigt kan genansættes mindst 1.000 personer inden for branchen, ligesom reduceret arbejdstid og periodiske lukninger vil kunne undgås.

Bibeholdes afgiften, vil der kunne forventes yderligere væsentlige afskedigelser i den nærmeste fremtid.

Import/export:

Ifølge Danmarks Statistik er importen af de afgiftsberørte produkter i 1974 faldet med ca. 8 pct., mens eksporten for 1974 har vist en stigning på ca. 50 pct.

Med hensyn til faldet i import skal bemærkes, at dette reelt har været væsentligt mere beskedent, end det fra forskellig side har været hævdet under de senere måneders afgiftsdebat.

Med hensyn til eksporten skal bemærkes, at den udviste stigning *ikke* — som det også har været hævdet — er fremkaldt af afgiften. Eksporten i 1974 er i væsentligt omfang baseret på årsaftaler, som indgås i 1973 og således er uden sammenhæng med afgiften.

Endvidere er det værd af notere, at der for visse produktgrupper — bl.a. den betydelige frysergruppe — har været tale om en tydelig afsvækkelse af eksporten i den sidste del af 1974, og at de eksporterende virksomheder generelt giver udtryk for stigende vanskeligheder ved at opretholde deres eksport.

Det skal yderligere bemærkes, at en række produktionsvirksomheder enten slet ikke eksporterer eller eksporterer i så ringe omfang, at en konvertering af hjemmemarkedsafsætning til eksport er udelukket, ligesom hele detailsektoren er henvist til at eksistere på grundlag af afsætningen i Danmark.

Dansk produktion ødelægges:

En stabil omsætning på hjemmemarkedet er en naturlig og nødvendig forudsætning for at opretholde det produktions- og afsætningsapparat, der er det egentlige eksistensgrundlag for virksomhederne i alle omsætningsled.

Det må være ønskeligt både af beskæftigelsesmæssige og valutamæssige årsager, at der

eksisterer en økonomisk forsvarlig dansk produktion. Med de nuværende afsætningsvilkår øges risikoen for lukning af danske virksomheder, hvilket betyder færre arbejdspladser og øget import af de produkter, de pågældende virksomheder p.t. fremstiller.

Konkurrenceforvridning:

Afgiften påfører selvsagt branchen urimelige konkurrencevilkår i forhold til andre, ikke afgiftsramte brancher, og det må understreges, at branchens produkter ikke er luksusgenstande, men nødvendige hjælpemidler til vore dages husholdning og arbejde i hjemmet, hvorfor en særlig afgift på sådanne hjælpemidler synes ganske urimelig.

Konklusion:

Det er vor opfattelse, at der ikke er nogen saglig begrundelse for at opretholde 20 pct. afgiften på de elektriske husholdningsapparater.

Med sine negative følgevirkninger på omsætning og beskæftigelse synes afgiften at have begrænset værdi for det offentlige, mens den virker stærkt ødelæggende for branchen, en ødelæggelse, der på længere sigt kan føre til direkte negative konsekvenser også for det offentlige.

Vi skal derfor anbefale, at 20 pct. afgiften omgående bringes til ophør gennem en hurtig vedtagelse af det foreliggende lovforslag.

Med venlig hilsen

HVIDEVAREBRANCHENS FÆLLESRÅD

Frode W. Borg,
formand.

/ E. Lauritzen
sekretariatschef.

Folketingets skatte- og afgiftsudvalg.

Bilag 3.

Ministeren for skatter og afgifters kommentar til bilag 2.

I skrivelse af 18. marts 1975 anfører *Hvidevarebranchens Fællesråd*, at branchen siden efteråret 1974 har oplevet en stadigt stigende arbejdsløshed. Hvis afgiften på de „hårde hvidevarer“ ophæves vil det medføre, at der i løbet af kort tid vil blive gænsat mindst 1000 personer inden for branchen, og samtidig vil reduceret arbejdstid og periodiske lukninger kunne undgås. Hvis afgiften derimod bibeholdes, må der ventes yderligere væsentlige afskedigelser i den nærmeste fremtid.

Det anføres yderligere, at importen af de afgiftsberørte varer i 1974 er faldet med ca. 8 pct., og at importfaldet reelt har været væsentligt mere beskedent, end det har været hævdet under de senere måneders afgiftsdebat.

Eksportstigningen i 1974 på ca. 50 pct. kan efter branchens opfattelse ikke være forårsaget af afgiften, idet eksporten i 1974 i væsentligt omfang baserer sig på årsaftaler, der er indgået allerede i 1973. De eksporterende virksomheder giver generelt udtryk for stigende vanskeligheder ved at opretholde eksporten og for visse varegrupper — bl. a. fryserne — angives der at være indtrådt en afsvækkelse af eksporten i sidste del af 1974.

Endelig anføres det, at en konvertering af hjemmemarkedssalg til eksport er udelukket, idet en række produktionsvirksomheder enten slet ikke eksporterer eller kun eksporterer i ringe omfang, og at detailhandelen er henvist til alene at eksistere på grundlag af hjemmemarkedet.

Som konklusion anfører branchen, at afgiften virker stærkt ødelæggende for branchen, og at den på længere sigt også kan føre til negative konsekvenser for det offentlige. Det anbefales derfor, at afgiften hurtigt bringes til ophør.

Hertil bemærkes:

I et notat dateret den 4. februar 1975 har *Hvidevarebranchens Fællesråd* givet oplysninger om import og eksport af hårde hvidevarer i 1973 og 1974.

Det anføres, at importen af hårde hvidevarer fra 1973 til 1974 er faldet med ca. 26 mio. kr. (fra 425 mio. kr. til 399 mio. kr.), medens eksporten er steget med 269 mio. kr. (fra 535 mio. kr. til 804 mio. kr.).

Disse årstal giver imidlertid kun et ufuldstændigt billede af den udvikling, som importen og eksporten af hårde hvidevarer er undergået i de nævnte år. Ud fra de af branchen i notatet anførte oplysninger kan følgende opstilles om importens og eksportens udvikling.

	1. halvår 1973	2. halvår 1973	1. halvår 1974	2. halvår 1974
<i>Import</i>				
mio. kr.	187,4	237,3	233,0	166,1
<i>Eksport</i>				
mio. kr.	246,0	289,4	352,3	452,2

Importnedgangen begyndte således ganske svagt at vise sig i 1. halvår af 1974, men har navnlig taget fart i sidste halvår af 1974, hvor der i forhold til foregående halvår var en nedgang på ca. 67 mio. kr. eller ca. 29 pct.

For eksportens vedkommende koncentrerer stigningen sig navnlig om sidste halvår af 1974, der i forhold til det foregående halvår viste en stigning på ca. 100 mio. kr.

Eksporten har hovedsagelig ligget på støvsugere, køleskabe, fryserne og hårbehandlingsapparater.

Eksporten og eksportstigningen fra halvår til halvår har for de nævnte 4 grupper været:

	1. halvår 1973		2. halvår 1973		1. halvår 1974		2. halvår 1974
<i>Støvsugere</i>							
eksport mio. kr.....	16,5		20,0		22,8		40,6
stigning mio. kr.....		3,5		2,8		17,8	
stigning i pct.....		21		14		78	
<i>Køleskabe</i>							
eksport mio. kr.....	9,9		9,6		14,6		21,3
stigning mio. kr.....		÷0,3		5,0		6,7	
stigning i pct.....		÷3		52		46	
<i>Frysere</i>							
eksport mio. kr.....	140,6		160,2		213,5		278,2
stigning mio. kr.....		19,6		53,3		64,7	
stigning i pct.....		14		33		30	
<i>Hårbehandlingsapparater</i>							
eksport mio. kr.....	69,5		87,4		86,8		93,5
stigning mio. kr.....		17,9		÷0,6		6,7	
stigning i pct.....		26		÷1		8	

Varer, der afsættes til Færøerne og Grønland er for 1974 medregnet i eksporttallene, medens dette ikke var tilfældet for 1973. Afsætningen til Færøerne og Grønland af hårde hvidevarer har for hele året 1974 udgjort ca. 10 mio. kr. af en samlet eksport på godt 800 mio. kr. Et beløb af denne størrelsesorden vil ikke forrykke det ovenfor angivne billede af udviklingen.

Til belysning af branchens oplysninger om, at der er stigende vanskeligheder ved at opretholde eksporten anføres følgende tal i mio. kr. for eksporten af frysebokse og fryseskabe i månederne september 1974 til januar 1975.

	sep. 74	okt. 74	nov. 74	dec. 74	jan. 75
Eksport af frysebokse og fryseskabe (mio. kr.)	47,7	48,2	50,2	29,3	36,0

For så vidt angår produktionen her i landet af hårde hvidevarer bemærkes, at produktionsstatistikken tidsmæssigt ikke er ført så langt frem som handelsstatistikken. I vedlagte underbilag 1 er foretaget en sammenligning af produktionen i de 3 første kvartaler af 1973 med de 3 første kvartaler af 1974.

Produktionen i alt viser en betydelig stigning fra 1.-3. kvartal 1973 til 1.-3. kvartal 1974. Stigningen koncentrerer sig imidlertid på støvsugere, køle- og fryseskabe, elkom-

furer og hårbehandlingsapparater, medens de øvrige varer overvejende viser en betydelig produktionsnedgang.

I underbilag 2 er anført styktal for salget på det danske marked (styksalg fra grossist) af nogle typiske hårde hvidevarer. Oplysningerne er modtaget fra brancheforeningen Elra, El-information. Tallene viser en meget tydelig tilbagegang fra 1973 til 1974. Tilbagegangen koncentrerer sig på sidste halvdel af 1974.

Underbilag 1.

Fremstilling af hårde hvidevarer 1.-3. kvartal 1973 og 1.-3. kvartal 1974.

	(i 1.000 kr.)	
	1.-3. kvartal 1973	1.-3. kvartal 1974
Støvsugere	41.345	54.238
Vaskemaskiner . . .	33.173	20.542
Tørremaskiner . . .	2.579	1.397
Strygemaskiner . . .	19.958	10.675
Opvaskemaskiner . .	2.272	976
Køleskabe	54.873	63.584
Frysere	269.608	362.641
Komfurer (gas) . . .	15.852	15.474
Komfurer (el)	43.102	48.270
Kaffemaskiner	8.557	5.948
Køkkenmaskiner . . .	5.271	3.562
Emhætter	10.748	7.805
Hårbehandlings- apparater	140.410	156.234
Barbermaskiner . . .	—	—
Total	647.748	751.346

Underbilag 2.

Styksalg engros på det danske marked.

	jan.	feb.	marts	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	i alt
<i>Vaskemaskiner</i>													
1973	8.126	6.291	6.738	6.027	7.947	8.066	7.392	10.280	10.033	12.522	7.277	6.662	97.341
1974	9.832	9.813	7.731	7.311	16.405	3.826	4.492	6.469	6.333	6.917	5.790	3.768	88.687
<i>Opvaskemaskiner</i>													
1973	2.510	2.595	2.182	2.293	3.495	4.361	2.302	4.532	3.916	4.691	3.499	5.648	42.024
1974	4.155	3.245	2.655	2.084	7.173	1.278	829	1.989	1.570	2.326	1.561	1.437	30.302
<i>El-komfurer</i>													
1973	8.692	8.949	6.886	7.112	8.637	9.066	3.910	11.165	10.470	11.263	12.428	9.136	107.714
1974	10.253	10.376	10.654	9.312	12.582	5.065	3.067	5.399	7.889	9.105	4.780	4.462	92.944
<i>Køleskabe</i>													
1973	10.164	10.270	12.976	9.684	13.466	17.531	13.514	17.056	16.877	17.160	11.462	11.434	161.594
1974	10.600	11.820	11.570	11.215	20.595	12.221	5.679	8.200	9.776	11.484	8.919	7.785	129.864
<i>Håndmixere</i>													
1973	1.595	2.456	1.563	4.415	1.543	2.290	1.152	9.090	11.138	6.215	7.677	5.616	54.750
1974	1.908	3.711	1.383	2.921	1.214	1.386	1.454	9.752	6.117	4.887	6.348	5.162	46.243
<i>El-barbermaskiner</i>													
1973	6.568	5.286	5.829	6.964	10.518	2.712	4.463	11.751	20.526	9.920	9.929	11.360	105.826
1974	5.974	4.951	6.376	5.566	3.304	5.452	4.100	6.250	16.096	7.657	5.531	5.545	76.802